

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО; МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

УДК 342

Ю. Ю. Швець

*кандидат економічних наук, доцент,
докторант кафедри конституційного права та порівняльного
правознавства юридичного факультету
Ужгородського національного університету*

**ПОРЯДОК ТА ПІДСТАВИ ОБМЕЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ОСОБИ НА ОХОРОНУ
ЗДОРОВ'Я В ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

Право особи на охорону здоров'я належить до соціально-економічних прав, гарантованих ст. 49 Конституції України. За загальним правилом, обсяг і зміст відповідного права не може бути звужений або обмежений, крім випадків, передбачених Конституцією України. Такий висновок ґрунтується на положеннях ст. 64 Конституції України [1]. Цією ж статтею визначені види конституційних прав, які не можуть бути обмежені за жодних обставин. Характерно, що право на охорону здоров'я ст. 64 Конституції України не віднесено до переліку абсолютних і беззаперечних прав. На цій підставі можна зробити висновок, що дане право, а точніше, окремі його елементи, можуть зазнавати певних обмежень у порядку та на підставах, визначених Конституцією України.

Варто зауважити, що можливість тимчасового обмеження деяких конституційних прав, зокрема й права на охорону здоров'я, у чітко встановлених законом випадках, передбачена конституціями багатьох закордонних держав. Однак, у кожній із країн порядок і підстави такого обмеження характеризуються особливостями, які потребують більш ґрунтовного дослідження.

Отже, метою статті є проведення порівняльного аналізу порядку та підстав обмеження конституційного права особи на охорону здоров'я в законодавстві України та закордонних країн.

Так, досліджуючи підстави та порядок обмеження будь-якого конституційного права, насамперед, варто виходити з розуміння юридичної природи такого явища, як легітимне (законне) правообмеження.

У ст. 64 Конституції України [1] фактично закріплено дві легітимні підстави тимчасового обмеження конституційного права (крім тих прав, обмеження яких не допускається), які пов'язані з настанням однієї з таких подій – введенням воєнного або надзвичайного стану. Проте аналіз інших положень Конституції України дозволяє виокремити також деякі інші підстави тимчасового об-

меження окремих конституційних прав або їхніх елементів, зокрема: 1) якщо реалізація таких прав може завдати шкоди людині або суспільству (ч. 3 ст. 13); 2) якщо такі права використовуються на порушення прав і свобод інших людей (ст. 23); 3) у невідкладних випадках, пов'язаних із врятуванням життя людей та майна чи з безпосереднім переслідуванням осіб, які підозрюються у вчиненні злочину (ч. 2 ст. 30) тощо.

Необхідно погодитися з думкою науковців, які вважають, що за своєю природою встановлення обмежень щодо реалізації деяких конституційних прав безпосередньо пов'язане (хоча і не обмежується цим) із попередженням так званого зловживання правом шляхом встановлення допустимих меж його реалізації. Зокрема, як зауважує О. Рогач, застосовувати на практиці законодавчо визначені межі здійснення суб'єктивних прав можна лише у випадках, коли суб'єкт правовідносин, формально не порушуючи закон, своєю поведінкою цілеспрямовано на власний розсуд здійснює надане йому суб'єктивне право, всупереч його призначенню, наперекір правам, інтересам інших осіб, порушуючи юридичну свободу суб'єктів правовідносин [2, с. 197].

У такому разі йдеться про встановлення меж реалізації суб'єктивного права особи для того, щоб його використання здійснювалося лише за призначенням і без порушення прав та свобод інших осіб.

Однак попередження зловживання правом – це лише один аспект обмеження конституційних прав, який розглядається як фундаментальне правило реалізації будь-якого суб'єктивного права. Іншим аспектом є виключні обставини та підстави, з настанням яких Конституція України пов'язує виникнення в державі законної можливості обмежити конституційне право особи, яка ним не зловживає: запровадження надзвичайного або воєнного стану, необхідність рятування життя або здоров'я людини тощо.

Характерно, що в багатьох міжнародних документах закріплено основі умови та підстави встановлення державами тимчасового обмеження деяких прав людини та громадянина.

Наприклад, у ст. 10 Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод встановлено підстави обмеження права на свободу вираження своїх поглядів, якщо такі обмеження встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі тощо [3].

Отже, міжнародне право визнає можливість легітимного обмеження державою окремих основоположних (конституційних) прав, якщо таке обмеження є обґрунтованим, не виходить за межі необхідності захисту суспільних і національних інтересів. Відповідні застереження щодо порядку та підстав обмеження деяких конституційних прав особи встановлені в конституціях багатьох європейських країн.

Так, у ст. 19 Конституції Німеччини зазначається, що основне право може бути обмежене законом або на основі закону, однак за умови, що цей закон має загальний характер, а не ухвалюється тільки щодо окремого випадку, а також, якщо в ньому названо основне право, яке підлягає обмеженню, із зазначенням статті [4]. У Конституції Греції, хоча і не закріплено конкретних підстав обмеження конституційних прав, однак у ст. 25 встановлена заборона щодо зловживання правами [5]. Ст. 55 Конституції Іспанії містить положення, подібні тим, що визначені у ст. 64 Конституції України. Зокрема, наведено перелік прав, які можуть бути тимчасово обмежені в разі оголошення надзвичайного або воєнного стану [6].

У конституціях східноєвропейських держав також містяться аналогічні положення: здійснення прав чи свобод може бути обмежене лише законом і тільки, якщо це у відповідному випадку необхідно з метою захисту національної безпеки, порядку, здоров'я людей чи моральності, прав і свобод громадян тощо (ст. 49 Конституції Румунії [7]); законом можуть бути встановлені обмеження для осіб, професії яких безпосередньо пов'язані з охороною життя і здоров'я, законом можуть бути встановлені обмеження права на страйк (ст. 54 Конституції Словацької Республіки [8]); свободи і права громадян можуть бути обмежені тільки законом із метою захисту свобод і прав інших людей, а також правопорядку, суспільної моралі і здоров'я (ст. 16 Конституції Хорватії [9]).

Що стосується безпосередньо права на охорону здоров'я, то так само, як Конституція України, конституції закордонних держав прямо не закріплюють порядок та підстави його обмеження. В Основах законодавства України про охорону

здоров'я [10] зустрічається лише одна норма – ст. 9, в якій визначені обмеження прав громадян, пов'язані зі станом їхнього здоров'я.

Отже, необхідно розрізнити обмеження прав громадян, пов'язаних зі станом здоров'я, та обмеження права особи на охорону здоров'я. У контексті дослідження нас цікавить саме останній вид обмеження. Водночас варто уточнити, що в деяких випадках підставою обмеження права особи на охорону здоров'я є саме стан здоров'я відповідної особи (психічне захворювання, критичний стан).

У результаті аналізу положень національного законодавства [11; 12; 13; 14; 15] можна виділити такі підстави обмеження окремих елементів права особи на охорону здоров'я.

1. Обмеження в інформаційній сфері. Н. Ходєєва визначає такі обмеження права на інформацію про стан здоров'я за законодавством України: 1) безпосередньо фізичної особи, якої стосується ця інформація, або її батьків (усиновлювачів), опікунів, піклувальників у разі, якщо інформація про стан здоров'я може погіршити стан здоров'я вищевказаних осіб або може зашкодити процесові лікування; 2) про стан психічного здоров'я фізичної особи, коли повна інформація про стан психічного здоров'я може завдати шкоди її здоров'ю або призвести до безпосередньої небезпеки для інших осіб; 3) про стан свого здоров'я фізичної особи з позитивним ВІЛ-статусом [16, с. 78–79].

Порядок і підстави встановлення обмеження щодо інформації про стан здоров'я особи (або її родичів, опікунів чи піклувальників) регламентовано ст. ст. 285–286 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) [14], а заборона поширення такої інформації закріплена в Законі України «Про інформацію» [11].

Обмеження щодо права особи на конфіденційність інформації про стан свого здоров'я може бути встановлено винятково у випадках, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Такого висновку, зокрема, дійшов Конституційний Суд України в рішенні від 20 січня 2012 р. № 2-рп/2012 [17].

Поряд із можливими обмеженнями інформаційних прав громадян Закон України «Про інформацію» [11] також встановлює види інформації, доступ до якої не може бути обмежений: інформація про стан довкілля, про стан здоров'я населення тощо.

2. Обмеження, пов'язані зі станом здоров'я особи, що уможливорює обмеження таких елементів права на охорону здоров'я, як добровільність згоди на проходження медичного огляду, амбулаторного або стаціонарного лікування, та інші обмеження, пов'язані з особистою свободою особи.

Так, за загальним правилом, проходження медичного огляду й отримання медичної допомоги здійснюється за добровільною згодою повнолітньої особи або батьків неповнолітньої дитини (ст. 284 ЦК України).

Законодавство України встановлює дві основні підстави можливості медичного втручання без добровільної згоди особи: 1) якщо особа перебуває в безпорадному або іншому стані, який не дозволяє їй надати згоду, то надання екстреної допомоги має бути здійснено без такої згоди (ст. 284 ЦК України, ст. 3 Закону України «Про екстрену медичну допомогу» [15]); 2) якщо особа страждає на психічну хворобу та може становити небезпеку для себе чи оточуючих, щодо неї може бути проведений психіатричний огляд, надано амбулаторну психіатричну допомогу або госпіталізовано до психіатричного лікувального закладу примусово (ст. ст. 11, 12, 14 Закону України «Про психіатричну допомогу» [12]).

Що стосується першого обмеження, то воно впливає з безумовного права людини на життя й обов'язку кожного надавати допомогу людині, яка опинилася в безпорадному або небезпечному для життя становищі, зокрема і шляхом виклику служби екстреної допомоги. Перебуваючи в такому стані, людина не має фізичної можливості надати згоду на медичну допомогу, а будь-які зволікання можуть мати летальні наслідки.

У разі застосування другої підстави мають бути дотримані чітко визначені Законом «Про психіатричну допомогу» умови. Передусім, примусове психіатричне обстеження можливе за наявності відомостей, які дають достатні підстави для обґрунтованого припущення про наявність в особи важкого психічного розладу [12].

Лише за таких умов надається право провести примусове психіатричне обстеження. Для примусової госпіталізації особи для психіатричного лікування обов'язковим є винесення рішення суду.

Необхідно зазначити, що така практика поширена також у багатьох європейських державах. Всесвітня організація охорони здоров'я (далі – ВООЗ) зазначає, що лікування без попередньої згоди (примусове лікування) допускається лише за виняткового збігу обставин (які треба конкретизувати особливо). У законодавстві повинні бути передбачені адекватні процедурні механізми, що захищають права тих людей із психічними розладами, які проходять примусове лікування, а також обговорені умови, що допускають проведення клінічних і наукових випробувань тільки за добровільної та інформованої згоди [19, с. 4].

Варто погодитися з думкою науковців, які зазначають, що обмеження права на надання добровільної згоди на отримання психіатричної допомоги може бути визнане легітимним виключно тоді, коли воно є персоналізованим, тобто застосову-

ється щодо конкретної особи (пацієнта) [18, с. 3]. Ця ознака вирізняє такий вид обмеження з-поміж інших – їхня легітимність, навпаки, може визнаватися лише в разі поширення на всіх осіб.

Одним з обмежень особистої свободи особи у сфері реалізації права на охорону здоров'я є встановлення карантину та проведення інших обов'язкових санітарних і протиепідемічних заходів у разі запровадження надзвичайного стану, відповідно до ст. 17 Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану» [13]. Таке обмеження передбачає встановлення заборони на вільне переміщення осіб, які перебувають у відповідній карантинній зоні.

3. Обмеження права особи на деякі види медичних послуг, зокрема й медичне втручання у випадках, передбачених законом.

Так, відповідно до ст. 281 ЦК України [14], забороняється задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя. Зі змісту цієї статті також випливає заборона штучного переривання вагітності, якщо вона перевищує дванадцять тижнів, без наявності до цього медичних показань, перелік яких встановлюється законодавством. Такий термін рекомендований ВООЗ [20] і є загальноприйнятим в Європі.

Що стосується права особи на евтаназію, то наразі добровільна евтаназія дозволена законом у Нідерландах, Бельгії, Люксембурзі, штатах Вашингтон і Орегон в Америці. У Швеції та Фінляндії, Швейцарії пасивна евтаназія шляхом «припинення безкорисної підтримки життя» не вважається протизаконною [21, с. 29].

Щодо зазначеного обмеження в Україні та світі досі триває наукова дискусія, яка дотепер не вирішена однозначно.

4. Фінансові обмеження права особи на охорону здоров'я.

Конституцією України гарантовано отримання безоплатної медичної допомоги в державних і комунальних закладах охорони здоров'я. Водночас постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах» [22] визначено деякі винятки. Цим Переліком визначено більше тридцяти видів медичних послуг, які можуть надаватися платно в державних і комунальних закладах. Даний перелік є вичерпним.

Деякий інший підхід застосовується для визначення принципів фінансування медичної допомоги в європейських державах. Зокрема, на підставі аналізу судової практики конституційних судів країн Польщі, Чехії, Словенії та ін. А. Екстер зробив висновок, що їхні позиції щодо впровадження систем медичного страхування й обмеження наявних прав визнаються конституційними судами

законним за дотримання інших конституційних принципів. В інших державах, наприклад, у Німеччині, суди розглядають законодавчі критерії обмеження виплат допомоги у зв'язку із захворюванням з урахуванням таких закріплених конституцією цінностей, як право на життя, фізичну недоторканність і благополуччя [23, с. 38].

5. Обмеження права на охорону здоров'я, пов'язані з національністю.

Законодавству України не відоме обмеження права на охорону здоров'я за ознакою національності. Такий висновок ґрунтується на положеннях ст. 26 Конституції України, яка гарантує іноземцям і особам без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, рівні із громадянами України права (крім деяких політичних прав).

Однак деякі європейські держави (серед них і Україна) ігнорують осіб без громадянства або тих, хто не має законної національності в будь-якій державі, з огляду на забезпечення їхніх прав на охорону здоров'я. Незважаючи на те, що однієї лише національності недостатньо, щоб гарантувати доступ до права на охорону здоров'я, відсутність будь-якої національності майже напевно є перешкодою в реалізації цього права [24]. Наприклад, такий висновок зроблений Радою Європи щодо Болгарії. Зазначається, що болгарське законодавство неадекватно вирішує конкретні проблеми охорони здоров'я ромських громад, що є порушенням ст. ст. 11 і 13 переглянутої Хартії [25]. Отже, обмеження права на охорону здоров'я за національною ознакою визнано неправомірним.

Варто зазначити, що проблема неправомірного обмеження права іноземних осіб або осіб без громадянства на отримання медичної допомоги актуальна і для України.

Поряд із розглянутими вище обмеженнями окремих елементів права особи на охорону здоров'я, у більшості європейських держав, зокрема і в Україні, існують непорушні за жодних обставин складники означеного права – це право на життя та право виключної добровільної згоди на медичні, наукові й інші дослідження.

Отже, на підставі проведеного аналізу можна зробити висновок, що в більшості європейських держав, де передбачена можливість обмеження конституційного права, встановлені чіткі підстави, вимоги до законів, які вводять такі обмеження, а якщо підставою визнано надзвичайний чи воєнний стан, то підстави їх запровадження регламентовані в конституціях. У конституційному законодавстві України застосовано традиційний для міжнародного та європейського права підхід, відповідно до якого обмеження конституційного права конкретної особи допускається лише тоді, коли таке обмеження призведе до усунення більш

серйозної загрози ніж та, яку матиме «нереалізованість» відповідного права.

Для підвищення гарантій захисту прав осіб під час застосування легітимного обмеження окремих елементів права на охорону здоров'я можна запропонувати таке: 1) доповнити ст. 49 Конституції України ч. 5 такого змісту: «Обмеження права на охорону здоров'я допускається лише у випадках, визначених Конституцією України, та лише з метою захисту національної безпеки, порядку, здоров'я людей чи моральності, прав і свобод громадян. Обмеження права на охорону здоров'я іноземців і осіб без громадянства не допускається»; 2) ст. 64 Конституції України доповнити останньою частиною такого змісту: «Порядок обмеження конституційного права визначається виключно законом, в якому мають бути визначені обґрунтовані підстави обмеження права, строк дії такого обмеження»; 3) у Конституції України визначити загальні підстави запровадження надзвичайного та воєнного стану.

Література

1. Конституція України : Основний закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Рогач О. Зловживання правом : теоретико-правове дослідження : [монографія] / О. Рогач. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2010. – 368 с.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Міжнародний документ від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
4. Конституция Федеративной Республики Германия : Основной закон от 23 мая 1949 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://worldconstitutions.ru/?p=155>.
5. Конституция Греции : Основной закон от 11 июня 1975 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://worldconstitutions.ru/?p=153>.
6. Конституция Испанского королевства : Основной закон от 27 декабря 1978 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://worldconstitutions.ru/?p=149>.
7. Конституция Румынии : Основной закон от 21 ноября 1991 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://worldconstitutions.ru/?p=111>.
8. Конституция Словацкой Республики : Основной закон от 1 сентября 1992 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://worldconstitutions.ru/?p=110>.
9. Конституция Республики Хорватия : Основной закон от 22 декабря 1990 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://worldconstitutions.ru/?p=107>.
10. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 р. № 2801-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
11. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
12. Про психіатричну допомогу : Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1489-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>.

13. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 березня 2000 р. № 1550-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>.

14. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

15. Про екстрену медичну допомогу : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5081-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5081-17>.

16. Ходєєва Н. Обмеження здійснення права на інформацію про стан свого здоров'я / Н. Ходєєва // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Спецвипуск. – 2017. – Ч. 2. – С. 77–81.

17. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Жашківської районної ради Черкаської області щодо офіційного тлумачення положень ч. ч. 1, 2 ст. 32, ч. ч. 2, 3 ст. 34 Конституції України : рішення Конституційного Суду України від 20 січня 2012 р. № 2-рп/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-12/paran51#n51>.

18. Сакало В. Механізм правомірності можливості обмеження реалізації права людини на згоду на медичне втручання / В. Сакало // Часопис Академії адвокатури України – 2012. – № 16 (3). – С. 1–4.

19. Законодательство в области психического здоровья и права человека : Свод методических рекомендаций по вопросам политики и оказания услуг в области психического здоровья // Всемирная организация здравоохранения. – 2006 р. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.who.int/mental_health/policy/MH%20Legislation%20and%20Human%20Rights_ru.pdf.

20. Безпечне переривання вагітності : Рекомендації для систем охорони здоров'я з практичних та нормативних питань Всесвітньої організації охорони здоров'я. – 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/70914/2/9789241548434_ukr.pdf.

21. Анікіна Г. Перспективи легалізації евтаназії в Україні / Г. Анікіна // Форум права. – 2009. – № 3. – С. 25–34.

22. Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах : постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1138 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1138-96-%D0%BF>.

23. Екстер А. Судовий захист права на охорону здоров'я / А. Екстер // Медичне право. – 2014. – № 2(14). – С. 37–47.

24. Kingston L. Debate : Limitations on universality : the "right to health" and the necessity of legal nationality / L. Kingston, E. Cohen, C. Morley // BMC In Health Hum Rights. – 2010 [Electronic resource]. – Access : <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2894754/>.

25. European Roma Rights Centre (ERRC) : Bulgaria Complaint № 46/2007 [Electronic resource]. – Access : <http://www.errc.org/cms/upload/file/Decision%20on%20the%20Merits%20ERRC%20v%20Bulgaria.pdf>.

Анотація

Швец Ю. Ю. Порядок та підстави обмеження конституційного права особи на охорону здоров'я в законодавстві України та зарубіжних країн. – Стаття.

У статті висвітлено легітимні підстави та допустимий порядок обмеження права особи на охорону здоров'я за законодавством України та закордонних держав. Проведено порівняльний аналіз фундаментального конституційного принципу легітимного обмеження державою прав і свобод людини та громадянина в Україні та деяких закордонних країнах; обґрунтовано думку про необхідність розмежування обмежень, встановлених у зв'язку зі станом здоров'я, і обмежень окремих елементів права особи на охорону здоров'я; виявлені й охарактеризовані конкретні підстави обмеження права особи на охорону здоров'я; на підставі проведеного науково-правового та порівняльного аналізу обґрунтовано висновок про те, що в конституційному законодавстві України застосовано традиційний для міжнародного права підхід щодо обмеження конституційних прав; розроблено конкретні пропозиції щодо вдосконалення положень Конституції України в досліджуваній сфері.

Ключові слова: конституційне право, право на охорону здоров'я, обмеження.

Аннотація

Швец Ю. Ю. Порядок и основания ограничения конституционного права человека на охрану здоровья в законодательстве Украины и зарубежных стран. – Статья.

В статье освещены легитимные основания и допустимый порядок ограничения права человека на охрану здоровья по законодательству Украины и зарубежных государств. Проведен сравнительный анализ фундаментального конституционного принципа легитимного ограничения государством прав и свобод человека и гражданина в Украине и некоторых зарубежных странах; обосновано мнение о различии ограничений, установленных в связи с состоянием здоровья, и ограничений отдельных элементов права человека на охрану здоровья; выявлены и охарактеризованы конкретные основания ограничения права человека на охрану здоровья; на основании проведенного научно-правового и сравнительного анализа обоснован вывод о том, что в конституционном законодательстве Украины применен традиционный для международного права подход к ограничению конституционных прав; разработаны конкретные предложения по совершенствованию положений Конституции Украины в этой сфере.

Ключевые слова: конституционное право, право на охрану здоровья, ограничения.

Summary

Shvets Yu. Yu. The procedure and grounds for limiting the constitutional right of a person to health care in the legislation of Ukraine and foreign countries. – Article.

The article outlines the legitimate grounds and the permissible order of limiting the person's right to health protection under the legislation of Ukraine and foreign countries. A comparative analysis of the fundamental constitutional principle of the legitimate restriction by the state of human and civil rights and freedoms in Ukraine and some foreign countries has been carried

out; the idea is grounded on the need to differentiate the restrictions established in connection with the state of health and the restrictions of individual elements of the right of the person to health care; the specific grounds for limiting the right of a person to health protection have been identified and characterized; on the basis of the conducted scientific-legal and comparative analysis, it was

substantiated that the constitutional law of Ukraine applied the traditional approach to international law to restrict constitutional rights; Specific proposals have been developed to improve the provisions of the Constitution of Ukraine in this area.

Key words: constitutional law, right to health care, restrictions.